

komme vi i 1909—10 ned til 22 Mill.s Underskud. Dette Underskud er aldeles væsentlig forklaret ved den store Nedgang paa de indirekte Afgifter, det viser sig, at det er Nedgangen paa de indirekte Afgifter, som egentlig er Kærnen i det hele, idet de vare naaede op til ikke mindre end 67 Mill. Kr. og faldt ned til 55 Mill. Kr. for 1909—10, det vil altsaa sige en Afgang paa 12 Mill. Kr. Dernæst er man paa dette Budget naaet op til nogle ganske overordentlig store Udgifter paa de civile Ministeriers Omraade, hvor man er naaet op til 62 Mill. Kr. Og paa de militære Ministeriers Omraade staa vi med 23,7 Mill. Kr. — jeg tager baade §§ 22, 23 og 26 med i Betragtning. I Virkeligheden maa vi dog se bort fra disse ekstraordinære Udgifter; thi naar vi netop have for Øje at komme til Klarhed over, hvor meget der mangler i, at vore normale Indtægter kunne dække vore normale Udgifter, saa maa vi ogsaa være berettigede til at se bort fra de Beløb, som ere ganske ekstraordinære. Tager man f. Eks. Finanslovsforslaget for 1911—12, saa er der en Afstand mellem Indtægter og Udgifter af denne Art paa 14 Mill. Kr., men som bekendt er der ogsaa opført meget betydelige ekstraordinære Beløb paa dette Budget, f. Eks. paa § 26 V. og VI., det vil sige paa de militære Ministerier, 8,774,000 Kr. Det gør, at vi i Virkeligheden komme meget langt ned. Hvis vi trække hele dette Beløb fra, ere vi nede paa ca. 6 Mill. som Difference mellem de ordinære Indtægter og de ordinære Udgifter, og det er dette Beløb, man i det væsentlige maa have for Øje, naar man skal se, hvad det vil sige at bringe Balance til Stede ved Hjælp af nye Skatter eller andre faste nye Indkomstkilder.

I den Betragtning, jeg her har gjort gældende, ligger altsaa dette, at dette Overskud, jeg saaledes faar frem, er det Overskud, som staaar til Disposition for os med Hensyn til Anbringelse af Penge, f. Eks. ved Anbringelse heraf til det offentlige Færdelsvæsens Fremme paa § 27 eller ved at laane Penge ud, saaledes som vi ogsaa gøre det paa § 27. Det er efter min Mening den rigtige Betragtning, for det viser os jo, at for at faa disse Midler maa man bruge andre Indtægtskilder end for at faa de Midler, af hvilke vi skulle leve og afholde vore aarlige, ordinære Udgifter. At skaffe Midler til Veje gennem indirekte Skatter eller derved, at man paa anden Maade drager Penge ud af Befolkningens Lommer, kan man jo ikke sige er den ordinære rigtige Vej til at faa Midler til at udvide Jernbanevæsenet med, til at

sætte i nye Telegrafledninger o. lign. I det hele taget mener jeg, at den Synsmaade, jeg har anlagt her, har Betydning netop, naar det Spørgsmaal skal overvejes, hvorledes vi skulle dække os under de bestaaende Forhold, og den har ogsaa den Betydning, at den viser, at vi maa erkende Forskellen mellem en Kassekrise og en virkelig Balancekrise. Det, der er det egentlig besværlige i Situationen, er den øjeblikkelige Kassevanskelighed, det er det, at vi skulle bruge Penge, fordi vi have forpligtet os til det, eller fordi vi ikke paa én Gang kunne standse Udgifterne med Hensyn til disse Forretningers videre Udvikling. Det er altsaa Penge, som vi i Øjeblikket skulle have, men ikke Penge, som vi skulle have frem i den Forstand, at det skal være direkte løbende Indtægter for Fremtiden; nødvendige for, at vi kunne afholde vore daglige Udgifter for Fremtiden. Det forekommer mig at være af en meget stor Betydning i den nuværende Situation at have Blik for det, og jeg kan ikke se rettere, end at det er berettiget at sige, at naar man sammenblander disse Ting, kommer man til Forestillinger, som ere noget mere foruroligende, end de behøve at være.

Naar man overvejer, hvilke Midler der tiltrænges, og ad hvilke Veje vi skulle faa disse Midler, maa det spille en Rolle, hvad vi skulle bruge dem til. Jeg skønner ikke rettere, end at naar vi have haft ekstraordinære Udgifter, som falde ind under Begrebet Kalamiteter, der ere overgaaede os, og have faaet ganske betydelige Udgifter til Anlæg ikke blot for de Forretninger, jeg har talt om, men ogsaa til Militæranlæg, maa man være berettiget til at søge Midler til dem ad anden Vej, og jeg tænker derved paa, at der maa det være berettiget at kaste nogle af disse Udgifter over paa Fremtiden og gøre det ved Hjælp af Statslaan. Man kan blive træt af at laane, det er ganske sandt; man kan ogsaa skildre dette, at optage Laan hvert Øjeblik, som meget uheldigt. Men derfor maa man dog ikke glemme, at Statslaanet er og bliver en fast finansiell Forholdsregel, og at det er fuldt berettiget efter Omstændighederne at benytte Statslaanet som finansielt Hjælpemiddel, og jeg mener, at saaledes som Forholdene ere netop her, er det berettiget ved et konsolideret Laan at rejse vore Finanser. Det er i meget væsentlig Grad berettiget at benytte dette Middel, idet saavel de ekstraordinære Udgifters Beskaffenhed som Beskaffenheden af de Foranstaltninger, der skulle udføres for Pengene, give os Retten dertil, naar man ser paa,